

Asia: VN/8915/2024

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työnhakijan palveluprosessin ja työnvälityspalveluiden kehittämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Onko teillä yleistä lausuttavaa esityskokonaisuudesta?

Ammattiliitto Pron näkemyksen mukaan voimassa oleva lainsäädäntö on johtanut tarpeettoman kaavamaiseen palveluprosessiin, joka ei ole mahdollistanut asiakkaan palvelutarpeeseen perustuvaa tukea työnhaussa ja palveluohjauksessa. Pro näkee työn ennen muuta perusoikeutena. Palveluprosessin keventäminen on välttämätöntä, jotta asiantuntijaresurssia saadaan suunnattua eniten tukea tarvitsevien asiakkaiden palveluun. Pro pitää esitykseen sisältyviä ehdotuksia työnhakijan palveluprosessin ja työnvälityspalveluiden kehittämisestä pääosin oikeansuuntaisina.

Palveluprosessin keventämiselle on laskettu yhteensä 3,3 miljoonan euron säästövaikutus, joka huomioitaisiin kuntien peruspalveluiden valtionosuuden vähennyksenä vuodesta 2026 alkaen.

Pro painottaa, että julkisten työvoimapalveluiden siirto kuntiin on tullut voimaan vasta tämän vuoden alusta. Tehtäväjärjestelyt työllisyysalueilla ovat kesken. Kuntien työkuultuureissa olevien erojen vuoksi sujuvan palvelun rakentaminen vie oman aikansa. Aluetalouden ja työllisyyskehityksen näkymät ovat maan eri osissa kovin erilaiset. Sopeutustoimista huolimatta kuntatalouden tilanne on heikko myös useissa isoissa ja keskisuurissa kaupungeissa. Tämä tosiasia yhdistettynä odotettua hitaammin käynnistyvään talouskasvuun ja synkkeneviin työttömyyslukuihin todistaa, että työllisyyspalveluista säästäminen olisi suuri virhe.

Asiakastyössä on resurssivajetta ja jonotusajat palveluun ovat pidentyneet. Valtion tärkein tehtävä on varmistaa, että työllisyysalueiden henkilöstö voi keskittyä ydintehtäviinsä: työttömien työnhakijoiden työllistymisen tukemiseen sekä työnantajien ja työnhakijoiden kohtaannon parantamiseen. Pron näkemys on, että ehdotetulla palveluprosessin keventämisellä vapautuva henkilöresurssi on kohdennettava edelleen asiakastyöhön.

1. Onko teillä yleistä lausuttavaa palveluprosessista?

Palveluprosessia koskevan sääntelyn keventäminen on sekä järkevää että välttämätöntä. Yksilöllisen palvelutarpeen mukaisesti rakennettu asiakassuhde osoittaa asiakkaan ja asiantuntijan arvostusta sekä auttaa luottamuksellisen asiakassuhteen rakentumisessa ja työttömyyden juurisyiden löytämisessä.

Kuntasiirron jälkeen työllisyyspalvelujen hoidettavaksi on siirtynyt varsinaisen ydintehtävän suorittamista tukevia tehtäviä, joista valtion huomattavasti keskitetyimmässä palvelujen tuottamisen mallissa TE-toimistojen sijasta vastasi KEHA-keskus. Työmäärä on siis entisestään lisääntynyt ja osa työpanoksesta kohdentuu muualle kuin ydintehtäviin.

2. Koetteko alkuhaastattelun järjestämisen määräajan pidentämisen viidestä arkipäivästä kymmeneen arkipäivään kannatettavana?

Pro toteaa, että laadukkaan alkuhaastattelun järjestäminen mahdollisimman pian työttömyyden alettua on erittäin tärkeää, jotta työvoimaviranomainen voi arvioida työnhakijan työllistymisen edellytyksiä ja palvelutarvetta jo varhaisessa vaiheessa. Tällä tavoin työnhakija voidaan ohjata hänen mahdollisesti tarvitsemiinsa palveluihin ja koulutukseen viivytyksettä sekä ehkäistä näin työttömyyden tarpeetonta pitkittymistä. On tärkeää, että alkuhaastattelu järjestetään niin pian kuin mahdollista ja viimeistään kymmenen arkipäivän eli kahden viikon kuluessa työnhaun alkamisesta.

3. Onko täydentävien työnhakukeskustelujen perustuminen asiakkaiden palvelutarpeeseen mielestänne tarkoituksenmukaista?

Pro pitää ehdotusta kannatettavana. Palvelutarpeen arviointi edellyttää kuitenkin asiantuntemusta, jota ei voida varmistaa pelkästään esityksessä mainitulla tekoälyn hyödyntämiseen perustuvalla digitaalisella työkalulla. Tulorekisterin tietojen hyödyntämistä työttömyyden pitkittymisen todennäköisyyden ja palvelutarpeen määrittelyssä on arvioitava myös työvoimapalvelujen eettisen kestävyuden näkökulmasta. Laadukas ja yksilöllinen palvelutarpeen arviointi ja palveluihin ohjaaminen vaatii työvoimaviranomaisen riittäviä henkilöresursseja.

Asiakasryhmistä erityisesti nuorten ja maahanmuuttajataustaisten työllistymistä voidaan tukea tiiviillä palveluprosessilla. Henkilöresurssin uudelleenkohdentaminen asiakastyötä tekevien asiantuntijoiden näkemyksiä kuullen on tässä tilanteessa oikea suunta, ei asiantuntijaresurssien karsiminen.

4. Näettekö nykyisestä muistutuskäytännöstä luopumisen ja työnhaun voimassaolon päätyminen ensimmäisestä asioinnin laiminlyönnistä kannatettavana?

Pro kannattaa nykyisestä muistutuskäytännöstä luopumista, koska se aiheuttaa hyötyihin nähden tarpeettoman paljon lisätyötä työvoimaviranomaiselle ja aiheuttaa hämmennystä työnhakijoissa.

Pro pitää tärkeänä, että asiakkaiden tietoisuutta velvollisuuksistaan ja vastuuta omasta toiminnastaan lisätään jälkeinpäin tapahtuvan muistuttamisen sijasta tehokkaalla neuvonnalla, joka tapahtuu alkuhaastattelusta lähtien aina asiakaskontaktien yhteydessä.

Pro toteaa, että esitysluonnoksesta ei käy yksiselitteisesti ilmi, mitkä ovat asioinnin laiminlyönnistä johtuvan työnhaun voimassaolon päättymisen seuraukset työnhakijalle sen lisäksi, että hän menettää oikeutensa työttömyysetuuteen siltä ajalta, kun työnhaku ei ole voimassa. Epäselväksi jää, asetetaanko työnhakijalle uusi seitsemän arkipäivän omavastuu-aika tai korvaukseton määräaika työnhaun voimassaolon uusimisajankohdasta lukien. Esitystä tulee tarkentaa tältä osin.

5. Koetteko työllistymissuunnitelmien sisältöjen määrittelyn olevan palveluprosessin toimivuuden kannalta oleellisia?

Pron näkemyksen mukaan ehdotus työllistymissuunnitelman sisällön nykyistä tarkemmasta määrittelystä laissa on kannatettava sikäli kuin tavoitteena on, että erityisesti vaikeammin työllistyvä työnhakija ohjataan nykyistä ripeämmin hänen yksilöllisten olosuhteidensa kannalta tarpeellisiin palveluihin ja koulutukseen sekä hakemaan määrätietoisesti hänelle soveltuvaa työtä.

Pro toteaa, että määrämuotoisuuden lisääntyminen ei saa kuitenkaan johtaa yksilöllisen työllisyysuunnitelman sisällön köyhtymiseen. Jotta työllistymissuunnitelma palvelee tarkoitustaan, on ratkaisevaa, että työvoimaviranomaisen asiantuntija suunnittelee työllistymissuunnitelmassa sovittavat toimenpiteet yhdessä työnhakijan kanssa ja tukee aktiivisesti työnhakijaa suunnitelman toteuttamisen eri vaiheissa. Tämä edellyttää, että työvoimaviranomaisen palveluksessa on riittävästi osaavaa henkilöstöä, joka voi keskittyä työnvälitykseen ja työllistymisen tukemiseen.

6. Koetteko asiakkaiden palveluprosessiin sisältyvien asiakastapaamisten sisältöjen määrittelyn olevan palveluprosessin toimivuuden kannalta oleellisia?

Ei lausuttavaa.

1. Onko teillä yleistä lausuttavaa työnhakuvelvollisuutta koskevista muutoksista?

Esityksen mukaan TE-toimistojen asiakastietojärjestelmän tietojen perusteella marraskuussa 2024 noin 59 prosentille työnhakijoista oli asetettu työnhakuvelvollisuus (s. 17). Pro toteaa, että tältä osin jää epäselväksi, sisältyykö edellä mainittuun prosenttilukuun kaikki työnhakijat eli myös muut kuin työttömät työnhakijat. Esityksen mukaan kuukauden tarkastelujaksolla haettavien työmahdollisuuksien määrä oli työttömillä työnhakijoilla keskimäärin 1,7. Esityksen mukaan työnhakuvelvollisuus oli asetettu täysimääräisenä noin 41 prosentille niistä työttömistä työnhakijoista, joille työnhakuvelvollisuus oli ylipäätään asetettu. Esityksen mukaan täysimääräinen työnhakuvelvollisuus on asetettu vain 34 prosentille työttömistä työnhakijoista, mutta tämän viimeksi mainitun luvun kohdalla jää epäselväksi, mihin aineistoon ja ajankohtaan tieto perustuu. Joka tapauksessa esityksessä todetaan, että työnhakuvelvollisuuden asettaminen ja haettavien

työmahdollisuuksien vuosittainen määrä on jäänyt selvästi arvioidusta tavoitteesta (s. 17). Tilastojen perusteella pidetään epätodennäköisenä, että työnhakuvelvollisuus saavuttaisi sille asetetut täysimääräiset vuosittaiset tavoitteet vuoden 2025 loppuun mennessä.

Pro toteaa, että edellä mainitut luvut työttömille työnhakijoille asetetusta työnhakuvelvollisuudesta ja haettavien työmahdollisuuksien määrästä ovat matalia. Pron näkemyksen mukaan on tarpeen perusteellisemmin selvittää, mistä tämä johtuu ja etsiä keinoja, joilla työnhakijalle sopivien työmahdollisuuksien hakemista voidaan tukea ja lisätä.

2. Näettekö, että alennetun työnhakuvelvollisuuden asettamisen yhteydessä arvioitavissa seikoissa on huomioitu oleelliset tekijät?

Esityksen mukaan työvoimaviranomaisen olisi jatkossakin alennettava työnhakuvelvollisuuden määrää, jos se arvioi, ettei haettavissa ole neljää sellaista työmahdollisuutta, joihin työtön voisi työllistyä. Arviossa otettaisiin huomioon työnhakijan työkokemus, koulutus ja muu osaaminen, työkyky sekä työttömyysturvalaissa tarkoitettu ammattitaitosuoja. (s. 40)

Pron näkemyksen mukaan esitys on tältä osin kannatettava ja asiantuntijan harkintavalta perustuu olennaisiin tekijöihin.

3. Tukeeko työnhakuvelvollisuutta koskevan sääntelyn yksinkertaistaminen ja tietyistä poikkeuksista luopuminen työnhakuvelvollisuuden tarkoituksenmukaista asettamista?

Sääntelyn yksinkertaistaminen poikkeuksia vähentämällä on lähtökohtaisesti kannatettava kehityssuunta.

Pro kuitenkin muistuttaa, että työnhakuvelvollisuuden määrällisen tarkastelun lisäksi on tärkeää varmistaa, että työllisyyspalveluilla on monipuolinen keinovalikoima tukea niitä työnhakijoita, joiden työllistymistä edistetään tehokkaammin muilla tavoin kuin työnhakuvelvollisuutta lisäämällä. Näin varmistetaan, ettei kuormiteta työnantajia turhilla työhakemuksilla, joka aiheuttaa kitkaa työnantajien ja julkisten työvoimapalveluiden välille.

4. Työnhakuvelvollisuuteen ehdotettavat muutokset tuovat tietyt asiakasryhmät (esim. osa-aikatyössä olevat sekä henkilöt, joilla on tiedossa myönteinen muutos työnhaun tilanteeseen) yleisen työnhakuvelvollisuuden alentamisen kriteerien piiriin. Näettekö tämän kannatettavana?

Pro kannattaa tätä ehdotusta. Samalla Pro muistuttaa, että työllistymissuunnitelman ja työnhakuvelvollisuuden toteutumisen seurantaan sitoutuu jatkossakin huomattava määrä työvoimaviranomaisen työpanosta.

1. Onko teillä yleistä lausuttavaa työtarjouksiin tehtävistä muutoksista?

Pro kannattaa esitystä velvoittavien työtarjousten eli työvoimaviranomaisen tekemien työnhakuosoitusten käytön lisäämisestä. Vuonna 2022 voimaan tulleen lainmuutoksen jälkeen työvoimaviranomaisen tekemät työtarjoukset ovat olleet velvoittavia vasta siinä vaiheessa, kun työnhakijalle järjestetystä alkuhaastattelusta on kulunut kuusi kuukautta. Esityksen mukaan velvoittavat työtarjoukset on todettu suomalaisissa tutkimuksissa toimivaksi työvoimapolitiikan keinoksi avointen työpaikkojen täyttämässä (s. 22-23 ja 71-72). Pro toteaa, että työttömän työnhakijan osaaminen ja työkyky on luonnollisesti otettava huomioon, kun työvoimaviranomainen arvioi, minkälaista tehtävää työnhakija osoitetaan hakemaan.

2. Tukeeko työtarjouksiin heti työnhaun alusta alkaen ehdotettava velvoittavuus työllistymistä ja työtarjousmenettelyn tarkoituksenmukaista toimeenpanoa?

Pron näkemyksen mukaan työnhakuosoitusten velvoittavuus työnhaun alusta lukien on tarkoituksenmukainen ja vaikuttava keino tukea työttömän työnhakijan nopeaa työllistymistä, kunhan haettavaksi osoitettavan työn valinnassa huomioidaan tarkasti työttömän yksilölliset edellytykset suhteessa työn vaatimuksiin.

3. Selkeyttääkö työtarjouksiin ehdotetut muutokset kokonaisuutena työtarjouksia koskevaa sääntelyä?

Pro näkemyksen mukaan esitys on tältä osin kannatettava.

1. Onko teillä lausuttavaa työnhakijalle tai työvoimaviranomaiselle ehdotetusta velvollisuudesta työnhakuprofiilin laatimiseen ja julkaisemiseen palvelualustalla?

Pro kannattaa varauksin sekä työttömälle työnhakijalle että työvoimaviranomaiselle ehdotettua velvollisuutta työnhakuprofiilin laatimiseen ja julkaisemiseen.

Pakollinen CV:n laatiminen on ollut aiemmin käytössä. Kokemukset eivät olleet yksinomaan myönteisiä. Menettelystä luovuttiin, koska tuotokset olivat laadultaan heikkoja eivätkä palvelleet tarkoitustaan. Pro toteaa, että työnhakuprofiilin laatiminen ja julkaiseminen vahvasti asiantuntijan avustamana lisää työvoimaviranomaisten työmäärää, mikä on otettava huomioon henkilöresurssien mitoituksessa.

Ehdottoman tärkeää on, että säädöksiin kirjataan työnhakijan työnhakuprofiilin laatimista ja julkaisemista koskevat poikkeukset (järjestämislain 129 c §). Ilmeisen tarpeettomat työnhakuprofiilit estävät aitojen työnhakuprofiilien esiintulon ja lisäävät osaltaan kohtaanto-ongelmaa.

Pro kiinnittää huomiota siihen, että työnhakuprofiilien laatimisen ja julkaisemisen velvoittavuus näyttää palvelevan ennen muuta yksityisten työnvälitysyriyten tietotarpeita. Julkisen työnvälityksen markkinaosuus on viime vuosikymmeninä pienentynyt. On suuri määrä aloja, joille rekrytointi on jo pitkään tapahtunut muiden kanavien kautta. Suomen Yrittäjien tuoreen selvityksen (tammikuu 2025) mukaan vain 13 % työnantajista on käyttänyt julkisia TE-palveluja ja 8 % Työmarkkinatoria. Tosiasia on, että kanavia ja alustoja, joita työnhaussa käytetään julkista työnvälitystä laajemmin, on kymmeniä ja ne vain lisääntyvät.

Pakko on huono motivaattori. Pro pitää tärkeänä, että jatkossa seurataan tarkoin sitä, kuinka laajasti rekisteröityneet työnantajat, yksityiset työnvälitysyrietykset ja työttömyyskassat työnhakuprofiileja ylipäänsä hyödyntävät. Samoin on seurattava sitä, millainen työllisyysvaikutus työnhakuprofiilien pakollisella laatimisella ja julkaisemisella on.

Pro ehdottaa, että velvoittavuuden vastapainoksi harkitaan kannustimia, joilla työnhakijaa kannustetaan laatimaan ja julkaisemaan työnhakuprofiili itse. Näin varmistettaisiin myös työnhakuprofiilien sisällön laadukkuus.

2. Onko teillä lausuttavaa työnhakijoiden työnhakuprofiilissa olevien henkilötietojen (koulutus, työkokemus, muu osaaminen ja työtoiveet) julkaisemisvelvollisuudesta ehdotetussa muodossa julkisena tietopalveluna?

Työnhakijoiden nimi- ja arkaluontoisten henkilötietojen suojaamisesta on huolehdittava kaikissa olosuhteissa. Pro pitää välttämättömänä ehdotusta siitä, että työnhakuprofiilin haku ja tarkastelu edellyttää aina rekisteröitymistä. Lokitiedoista on voitava jälkikäteen todentaa, kuka työnhakuprofiilin tietoja on katsellut ja minä ajankohtana.

3. Onko teillä lausuttavaa työnhakuprofiilien tietovarantoa koskevista muutoksista?

Ei lausuttavaa.

4. Onko teillä muuta lausuttavaa palvelualustaa tai työnhakuprofiileja koskeviin muutoksiin?

Esityksen mukaan palvelualustan käyttöä sekä alustalla julkaistun sisällön lain ja käyttöehtojen mukaisuutta valvoisivat KEHA-keskuksen lisäksi työvoimaviranomaiset.

Esityksestä ei löydy arviota siitä, kuinka paljon lain tai käyttöehtojen vastaisen sisällön julkaisun valvonta palvelualustalla työllistäisi jo muutoinkin kuormitettuja työvoimapalvelujen asiantuntijoita. Vaikutusarviointeja on näiltä osin täsmennettävä.

1. Onko teillä lausuttavaa koulutusta vailla olevia nuoria koskevista muutoksista? Erityisesti Opetushallitusta ja Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskusta pyydetään muun ohella arvioimaan esitettyjen muutosten kohderyhmien suuruutta, koska työ- ja elinkeinoministeriöllä ei ole ollut käytettävissään tähän tarvittavia tilastotietoja.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömyysturvalakia siten, että koulutusta vailla oleva nuori voisi täyttää koulutukseen hakuvelvollisuuttaan hakemalla työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaan koulutukseen. Esityksen mukaan tämä edellyttäisi sitä, että työnhakijalla on sellainen sairaus tai vamma, jonka vuoksi hänellä ei ole mahdollisuutta siirtyä tutkintotavoitteiseen koulutukseen. Lisäksi työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa olisi nykyistä laajemmin mahdollista sopia muuhun kuin tutkintotavoitteiseen koulutukseen hakemisesta sekä pääsäännöstä poikkeavasta opiskelupaikkojen hakemisen tarkasteluajankohdasta.

Pro kannattaa ehdotusta, jonka mukaan koulutusta vailla oleva nuori voisi hakea nykyistä laajemmin myös muuhun kuin tutkintoon johtavaan koulutukseen, jos työvoimaviranomainen arvioi tämän tarkoituksenmukaiseksi nuoren yksilöllisten edellytysten kannalta. On erittäin tärkeää, että nuorten henkilöiden syrjäytymistä ennaltaehkäistään määrätietoisesti antamalla heille nykyistä laajemat mahdollisuudet hakeutua ja tulla hyväksytyksi sopivaan koulutukseen, joka voi olla muutakin kuin tutkintoon johtavaa.

2. Onko teillä lausuttavaa työttömyysturvaseuraamuksia koskevista muutoksista?

Ks. seuraava kohta.

3. Onko teillä lausuttavaa muista työttömyysturvamuutoksista?

Pro kiinnittää huomiota siihen, että työttömyysturvalain 2 a luvun 9 §:n 1 momentin 1 a kohdan mukaista seuraamusta ei voitaisi jatkossa asettaa työnhakijalle, koska järjestämislakiin ehdotettujen muutosten jälkeen ei voitaisi enää tietää, onko työnhakijan antamien virheellisten tietojen johdosta jäänyt pitämättä täydentäviä työnhakukeskusteluja eikä tiedossa olisi myöskään ajankohtia, jolloin pitämättä jääneet täydentävät työnhakukeskustelut olisivat olleet.

Pro toteaa, että esityksessä jää epäselväksi, koskisiko työttömyysturvalain 2 a luvun 9 §:n 1 momentin 6 kohtaan (työvoimaviranomaisen haettavaksi osoittama työmahdollisuus) perustuva seuraamus myös palkkatuetussa työssä olevaa. Esitystä on syytä tarkentaa tältä osin.

Pro huomauttaa, että ehdotetussa työttömyysturvalain 2 luvun 15 §:n 3 momentin 2 kohdassa on viittausvirhe. Siinä tulisi viitata 16 §:n 1 momenttiin.

1. Onko teillä lausuttavaa työllisyysvaikutusarvioihin?

Pro kiinnittää huomiota siihen, että esityksen arvioidut myönteiset työllisyysvaikutukset jäävät vaatimattomiksi. Suurimmat odotukset kohdistuvat työnhakuprofiilien kattavaan julkaisemiseen. Tämän muutoksen positiiviseksi työllisyysvaikutukseksi arvioidaan 1250-2500. Toisaalta täydentävien työnhakukeskustelujen järjestämistä koskevan harkintavallan lisäämisen arvioidaan vaikuttavan kielteisesti tai ei lainkaan työllisyyteen, vaihteluvälin ollessa -4 600 – 0, todennäköisimmin noin -2 000. Tämän kielteisen vaikutuksen arvioidaan kompensoituvan ainakin osittain esityksen muiden osien positiivisella vaikutuksella.

Esitettyjen muutosten kokonaisvaikutuksen työllisyyteen arvioidaan vaihtelevan siten, että negatiivinen työllisyysvaikutus olisi enintään -3 250 ja positiivinen vaikutus enintään 2 700. Todennäköisimmin vaikutus olisi esityksen mukaan -600:sta nollaan.

Esityksen mukaan työllisyysvaikutukset muodostuisivat muutaman vuoden kuluessa ja voisivat parantua ajan myötä, jos työnhakukeskusteluja opittaisiin kohdentamaan vaikuttavasti, työnhakuprofiilien tietojen laatu paranisi ja työvoimaviranomaisen haettavaksi osoittamien työmahdollisuuksien käyttö kasvaisi erityisesti muiden kuin aktiivisimpien työnhakijoiden kohdalla. Esityksessä todetaan kuitenkin, että työllisyysvaikutusarvioihin sisältyy huomattavaa epävarmuutta. (s. 66-67)

2. Onko teillä lausuttavaa liittyen työvoimaviranomaisvaikutuksiin?

Esityksen mukaan työvoimaviranomaisen harkintavallan kasvu täydentävien työnhakukeskustelujen järjestämisessä vähentäisi työvoimaviranomaisten työmäärää 49:llä henkilötyövuodella, kun vertailukohdaksi otetaan vuoden 2023 toimeenpanon taso. Tämä vastaisi 2,9 miljoonan euron säästöä. (s. 42)

Pro toteaa, että täydentävistä työnhakukeskusteluista mahdollisesti vapautuva työaika ja henkilöresurssi tulee kohdentaa työttömän työnhakijan palveluprosessin muiden osa-alueiden laadukkaaseen toimeenpanoon. Missään nimessä täydentävien työnhakukeskustelujen järjestämistä koskevan harkintavallan lisääminen ei saa johtaa henkilöstön vähentämiseen, koska se toimisi täysin vastoin uudistuksen tavoitteita. Esityksen mukaan uudistuksen keskeisenä tavoitteena on ”parantaa työvoimapalveluiden toimivuutta ja keventää työnhakijan palveluprosessia siten, että tukea työnhakuun voidaan kohdentaa nykyistä tarkoituksenmukaisemmin ja asiakaslähtöisemmin” (s. 38). Pro huomauttaa, että työllistymiseensä tukea tarvitsevan työttömän asiakaslähtöinen ja vaikuttava palvelu edellyttää sitä, että työvoimaviranomaisen asiantuntijan asiakasmäärä säilyy kohtuullisena ja että asiantuntija saa keskittyä työtehtävissään nimenomaan työnvälitykseen ja työttömän henkilökohtaiseen palveluun. Liian vähäisillä henkilöresursseilla tämä ei ole mahdollista.

3. Onko teillä lausuttavaa muista vaikutusarvioista?

Esityksen mukaan nykyisistä muistutuksista luopuminen vähentäisi työvoimaviranomaisten ja sitä kautta kuntien kustannuksia noin 400 000 euroa vuodessa (s. 43). Pron näkemyksen mukaan tämä säästö on käytettävä työttömän työnhakijan palveluprosessin laadukkaan toimeenpanon turvaamiseen sekä työnhakijoiden ja työnantajien kohtaannon nykyistä tehokkaampaan edistämiseen.

KEHA-keskuksen antamien työvoimapolitiittisten lausuntojen määrän arvioidaan kasvavan vuodessa noin 10 000:lla (sivu 53). Kasvun arvioidaan aiheuttavan noin kahden henkilötyövuoden työmäärän lisäyksen. Työttömyysturvaseuraamuksia koskevien valitusten määrän mahdollinen kasvu lisäisi paitsi esityksessä mainittujen sosiaaliturva-asioiden muutoksen-hakulautakunnan ja vakuutusosikeuden työmäärää (s. 53) myös KEHA-keskuksen työttömyysturvan vastualueen työmäärää. Valitusten lisääntymisen aiheuttamasta lisäresurssitarpeesta ei ole esitetty arviota. Näiltä osin hallituksen esitystä on tarpeen täydentää. Pro edellyttää, että KEHA-keskukselle ja valitusviranomaisille osoitetaan tarvittavat lisäresurssit.

Palveluprosessiin ehdotettujen muutosten ennakoidaan vaikuttavan myös kantelujen käsittelyyn laillisuusvalvonnasta vastaavassa viranomaisessa (s. 56). Ehdotetut muutokset toisaalta vaikeuttaisivat ja toisaalta helpottaisivat laillisuusvalvontatehtävän suorittamista. Laillisuusvalvontaan tällä hetkellä kohdennetuista henkilöresursseista, kantelujen määrästä ja käsittelyajoista ei ole mainintoja esityksessä. Näiltä osin esitys vaatii täydentämistä. Tarpeen on lisätä myös selkeä arvio muutosten vaikutuksesta henkilöresursseihin.

Muuta lausuttavaa?

Ammattiliitto Pro painottaa, että työllisyyspalveluissa tarvitaan riittävä ja asiantunteva henkilöstö sekä mittarit, joilla työllisyyspalvelujen vaikuttavuutta voidaan seurata. Kehittämistyötä tarvitaan, jotta palvelut saadaan työttömyyttä ennaltaehkäiseviksi ja kaikkia työnhakija-asiakkaita palveleviksi sekä yhteistyö sosiaali- ja terveystieteiden kanssa toimivaksi.

Pro toteaa, että esityksessä keskitytään työnvälitykseen. Tuetun työllistymisen asiakkaiden palvelujen sekä työnantajapalvelujen kehittämisen elementit jäävät puuttumaan. Kehittämällä työnantajapalveluita, henkilöasiakaspalveluita sekä alueellisia työllisyyspalveluita voitaisiin kohtaanto-ongelmaan, työttömyyden virtaan ja laajan työttömyyden haasteisiin päästä pureutumaan. Työttömyys on yhteiskunnallinen ongelma, jonka ratkaisuun tarvitaan laaja-alaista näkemystä ja koko yhteiskunnan läpäisevää yhteistyötä.

Juntunen Pauliina
Ammattiliitto Pro ry